

Regionstyrelsen och
nämnden för kultur, utbildning och
friluftsverksamhet

Granskning av organisationsbidrag

Region Sörmlands revisionskontor har på uppdrag av regionens revisorer genomfört en uppföljande granskning av hanteringen av Region Sörmlands organisationsbidrag.

Syftet är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet säkerställer att hanteringen av Region Sörmlands organisationsbidrag sker med tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll. Brister i hanteringen kan medföra risk för ekonomisk skada och förtroendeskada.

Granskningen omfattar information till organisationer, handlägningsprocessen, om beredning och beslut sker utifrån transparent och likvärdig bedömning samt om uppföljningen säkerställer att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfyllts.

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen inte helt säkerställt en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll. Det regiongemensamma regelverket är inte helt ändamålsenligt. Det saknas bland annat rutiner för hur eventuellt jäv ska identifieras och hur bedömning ska göras för om syfte och mål uppfyllts i uppföljningen.

Av granskningen har det framkommit att eventuellt jäv inte diskuteras i regionstyrelsens process. Uppföljningen av ansökningsbaserade bidrag består främst av att kontrollera att handlingar inkommer enligt regelverket. Det sker inte någon bedömning av om mål och syfte uppfyllts i efterhand.

För nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet är den sammanfattande bedömningen att de säkerställt en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll. De tillämpar i grunden det regiongemensamma regelverket men har kompletterat detta med egna rutiner för att identifiera och hantera eventuella jäv, både för tjänstepersoner och förtroendevalda. Nämndens rutin för uppföljning

Revisionen

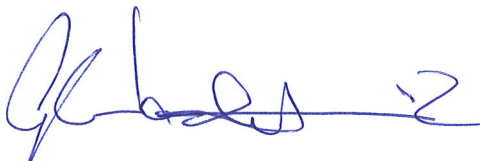
Datum
2021-01-28

Dokumentnummer
RE-REV21-0007

inkluderar också om organisationerna uppfyllt regionens syfte och mål enligt regelverket, och om bidraget använts enligt nämndens beslut.

Revisorerna ställer sig bakom de rekommendationer som framförs i rapporten.

Ett yttrande från regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamheter över rapporten samt uppgifter om verkställda och planerade åtgärder emotses av revisorerna senast den 30 april 2021.

Gustaf Wachtmeister
Ordförande

Torgerd Jansson
Vice ordförande

Sändlista

Jan Grönlund, regiondirektör

Mikael Palo, verksamhetsområdeschef Kultur och Utbildning Sörmland

Nicholas Prigorowsky, ekonomidirektör

Maria Vejdal, verksamhetschef välfärd och folkhälsa

Monica Harlin, verksamhetschef verksamhetsstöd och -utveckling

REGION
SÖRMLAND

Revisionen

Organisationsbidrag

Granskningsrapport

Forsman, Åsa

2021-01-28

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Innehåll

Sammanfattning och rekommendationer	2
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	4
Omfattning och avgränsning	5
Metod	5
Revisionskriterier	5
Organisationsbidrag	5
Regionens övergripande villkor för organisationsbidrag	5
Hur informeras organisationer om organisationsbidrag?	8
Regionstyrelsens organisationsbidrag	9
Hur sker processen från ansökan till uppföljning?	10
Sker beredning och beslut utifrån en transparent och likvärdig bedömning?	15
Görs uppföljning som säkerställer att mål och syfte med organisationsbidragen uppfyllts?....	16
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhets organisationsbidrag	17
Hur sker hantering av processen från ansökan till uppföljning?	19
Sker beredning och beslut utifrån en transparent och likvärdig bedömning?	24
Görs uppföljning som säkerställer att mål och syfte med organisationsbidragen uppfyllts?....	25

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Sammanfattning och rekommendationer

Region Sörmlands revisionskontor har på uppdrag av regionens revisorer genomfört en uppföljande granskning av hanteringen av organisationsbidrag. Syftet är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet säkerställer att hanteringen av Region Sörmlands organisationsbidrag sker med tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll.

Området granskades 2014 och sedan dess har ett styrande dokument *Regelverk för organisationsbidrag* beslutats av regionstyrelsen. Regelverket gäller från bidragsåret 2019. Det anger att regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhets beslutar om bidrag med olika inriktningar, utifrån specifika villkor för varje inriktning.

Den sammanfattande bedömningen är att **regionstyrelsen** inte helt säkerställt en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll.

Bedömningen är att regelverket, inte är helt ändamålsenligt. Det saknas bland annat rutiner för hur eventuellt jäv ska identifieras och hur bedömning ska göras för om syfte och mål uppfyllts i uppföljningen. Av granskningen har det framkommit att eventuellt jäv inte diskuteras i regionstyrelsens process. Uppföljningen av ansökningsbaserade bidrag består främst av att kontrollera att handlingar inkommer enligt regelverket. Det sker inte någon bedömning av om mål och syfte uppfyllts i efterhand. Organisationsbidragen avser ofta stora summor och bedömningen är att risk finns för att eventuellt jäv skulle kunna uppstå i hela processen från ansökan till uppföljning, både för medarbetare och organisationer beviljats bidrag som i efterhand inte levt upp till regionens syfte och mål med bidraget.

Bedömningen är att det är otydligt vad gäller ansvar och beslut för organisationsbidragen som beslutas av regionstyrelsen, utifrån att budgeterade medel inte följer beslutsrätten. För 2020 har både regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden budget för organisationsbidrag, men det är enbart regionstyrelsen som beslutat om bidragen.

Den sammanfattande bedömningen är att **nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet** säkerställt en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll. Eventuellt jäv beaktas i hela processen, både för medarbetare och förtroendevalda. Uppföljningen inkluderar om organisationerna uppfyllt regionens syfte och mål för organisationsbidrag enligt regelverket, och om bidraget använts som avsett, enligt nämndens beslut.

Efter genomförd granskning lämnar vi nedanstående rekommendationer till **regionstyrelsen** för att ytterligare stärka den interna kontrollen och säkerställa en ändamålsenlig hantering av organisationsbidrag:

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

- ✓ Genomför en översyn av regelverket alternativt överväga att ta fram och besluta om verksamhetsspecifika riktlinjer/anvisningar¹ för regionstyrelsen
- ✓ Säkerställ att verksamhetsspecifika rutiner tas fram
- ✓ Upprätta ett system för uppföljning av ansökningsbaserade organisationernas verksamhet utifrån syfte och mål i regelverket
- ✓ Se över styrande dokument så de överensstämmer med hur beslut och budget hanteras/är tänkt att hanteras
- ✓ Säkerställ att ersättare finns för handläggning av avtalsbaserade bidrag
- ✓ Revidera kommunikationsplanen utifrån lagen om tillgänglighet till digital offentlig service²
- ✓ Säkerställ att detaljbudget och utbetalning överensstämmer med beslutat ansvar och från början av året

Efter genomförd granskning lämnar vi nedanstående rekommendationer till **nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet** för att ytterligare stärka den interna kontrollen och säkerställa en ändamålsenlig hantering av organisationsbidrag:

- ✓ Överväg att ta fram och besluta om verksamhetsspecifika riktlinjer/anvisningar¹ för nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet
- ✓ Slutför arbetet med att ta fram verksamhetsspecifika rutiner
- ✓ Slutför arbetet med att ta fram kommunikationsplan och anpassa den utifrån lagen om tillgänglighet till digital offentlig service²
- ✓ Slutför arbetet med information på intranätet
- ✓ Säkerställ att ersättare finns för kultursamordnaren
- ✓ Slutför arbetet med att utveckla ansökningsformuläret
- ✓ Se över granskning och attest för utbetalningsordrar alternativt beslutad kodplan, så den överensstämmer med hur det tillämpas i det löpande arbetet

Bakgrund

Granskning av hantering av organisationsbidrag genomfördes senast 2014. Syftet var att bedöma om hanteringen skedde enligt fattade beslut och med god intern kontroll.

Av granskningen framkom bland annat att det i stort fanns ett ändamålsenligt regelverk men att tillämpningen varierade i verksamheterna som hanterade

¹ En anvisning beslutas på tjänstemannanivå i form av ett dokumenterat verkställighetsbeslut, enligt information på intranätet. <http://insidan.dll.se/arbetssatt/gemensam-styrning-och-ledning/styra-och-besluta/styras-av-beslut-och-krav/ta-del-av-styrande-dokument/hantera-styrande-dokument>

² Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

organisationsbidrag. I vissa fall saknades uppföljning enligt regelverket. Rekommendationer lämnades bland annat att stärka den interna kontrollen genom att upprätta rutiner för uppföljning och stärka rutiner för avstämningar av utbetalningar.

En översyn genomfördes under 2016-2017 och ett nytt styrande dokument, *regelverk för organisationsbidrag*³ är beslutat av styrelsen i slutet av 2017. Regelverket gäller från bidragsåret 2019 och anger att regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhets beslut om bidrag med olika inriktningar, utifrån specifika villkor för varje inriktning.

Revisorerna genomförde en översiktlig uppföljning under 2018 och svar inkom från tjänstepersoner hos dåvarande landstingsstyrelsen och Kultur & Utbildning Sörmland (KUS).

Efter avrapportering av genomförd uppföljning bedömde revisorerna att granskning skulle ske när den nya ansvarsfördelningen och regelverket använts under minst en hel årscykel. Med detta som bakgrund har revisorerna beslutat att en granskning ska göras vilket framgår av revisionsplan 2020.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet säkerställer att hanteringen av Region Sörmlands organisationsbidrag sker med en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ✓ Säkerställer nämnderna att samtliga organisationer i regionen har tillgång till information för att söka organisationsbidrag?
- ✓ Sker hanteringen enligt beslutat regelverk och med god intern kontroll avseende hela processen, från ansökan till uppföljning?
- ✓ Säkerställer nämnderna att beredning och beslut av organisationsbidragen sker utifrån en transparent och likvärdig bedömning?
- ✓ Har nämnderna ett system för uppföljning av organisationernas verksamhet för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfyllts?

³ Landstingsstyrelsen § 121/17, Regelverk för organisationsbidrag

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Omfattning och avgränsning

Granskningen omfattar bidragshanteringen för organisationsbidrag under regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet. Granskningen har genomförts under perioden november 2020 – januari 2021.

Metod

Grunden för granskningen är regionens styrande dokument. Vi har verifierat verksamheternas tillämpning av regelverket genom dokumentstudier och intervjuer med de personer som arbetar med organisationsbidrag i verksamheterna och genom att följa ett urval av specifikationer för beredning/beslut, utbetalning och uppföljning.

Granskningen avser organisationsbidrag som beslutats för 2020. För att besvara den avslutande revisionsfrågan som avser uppföljning, har vi utgått från organisationsbidrag som beslutats för 2019.

De som intervjuats har getts möjlighet att faktaavstämma granskningsanteckningarna. Synpunkter har beaktats i rapporten.

Revisionskriterier

Granskningens bedömningar görs mot regionens styrande dokument, avtal och rutiner på området.

Organisationsbidrag

Regionens övergripande villkor för organisationsbidrag

Det styrande dokumentet *Regelverk för organisationsbidrag*³ (nedan kallat regelverket) är ett övergripande regelverk för ekonomiskt bidrag till föreningar och organisationer i Sörmland. Regelverket är beslutat av landstingsstyrelsen den 5 september 2017. Regionfullmäktige har beslutat att bidragen ska fördelas av styrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet den 26 september 2017⁴.

Syftet med Region Sörmlands bidrag är att främja verksamhet som bidrar till uppfyllande av regionens vision *Det öppna Region Sörmland – För jämlik hälsa och levande kultur i en hållbar, livskraftig region*. Målet är att Region Sörmlands bidrag skapar förutsättningar för:

- ✓ att upprätthålla och stärka demokratiska värderingar genom befolkningens samverkan i olika former
- ✓ en gynnsam utveckling av en jämställd och jämlik hälsa, folkhälsa, kultur och bildning

⁴ Landstingsfullmäktige § 101/17, Regelverk för landstingets organisationsbidrag

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Regelverket innebär att från bidragsåret 2019 ansvarar regionstyrelsen för att besluta om bidrag till organisationer med verksamhet i Sörmland och med inriktningarna: Antidiskriminering, Barn- och ungdom, Drogförebyggande, Funktionsnedsättning, Idrott, Nationella minoriteter, Pensionärer, Socialt stöd och Politiska ungdomsförbund.

Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet ansvarar för att besluta om bidrag till organisationer med verksamhet i Sörmland och med inriktningarna: Folkbildning, Friluftsförmedling och Kultur.

Villkor för att kunna få bidrag är att föreningar och organisationer ska vara demokratiskt uppbyggda vilket innebär att medlemmarna ska ha ett reellt inflytande över verksamheten, stöda demokratiska idéer och allas lika rättigheter oavsett: Kön, könsidentitet, och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Ytterligare villkor finns vad gäller organisationens geografiska verksamhet, finansiering, stadgar, styrelse, revisorer med mera. Specifika villkor finns också för respektive inriktning.

lakttagelser

I granskningen har det framkommit att regelverket upplevs som föråldrat och ibland ottydligt formulerat vilket gör det svårt att arbeta efter. Exempel som ges är att bland annat att ordet *verksamhet* kan diskuteras. Är digital verksamhet också verksamhet eller avses enbart fysisk verksamhet?

Synpunkter har framförts om att regelverket skulle kunna utvecklas. Det handlar bland annat om det inte framgår att en organisation bara kan söka bidrag på ett ställe, antingen från regionstyrelse eller nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet. Det framgår inte hur bedömning av om mål och syfte är uppfyllda, ska göras. För att undvika missförstånd kunde namnet på regelverket kunna ändras då KUS har organisationsbidrag som kan sökas av distrikts- och paraplyorganisationer. Det geografiska området kunde uttryckas som Södermanlands län för att inte förväxlas med landskapet Södermanland.

I regelverket anges att regionfullmäktige årligen beslutar om budget för organisationsbidrag som fördelas till nämnderna. För 2020 har regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet budget för organisationsbidrag.

Regionala utvecklingsnämnden har inte beslutat om organisationsbidrag 2020 men har del av budgeten. Regionstyrelsen har beslutat om organisationsbidrag 2020 men har inte hela budgeten. Av regionala utvecklingsnämndens (RUN) och regionstyrelsens reglementen framgår det inte helt tydligt vad som gäller

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

deras rätt att beslut om organisationsbidrag. För 2020 har därmed budgeten inte följt med beslutsrätten. Det är oklart varför beslutanderätt och budgetansvar inte följs åt. Vi har inte fått något heltäckande svar på frågan vid faktaavstämningen. Vi har också noterat att i budget 2021 har hela budgeten flyttats från regionstyrelsen till RUN men vad vi erfar ska bidragen även i fortsättningen beslutas av regionstyrelsen.

Iakttagelser vi gjort för regelverket, är att det saknas uppgift om hur och när information ska ges. Det behöver säkerställas att regionen tillhandahåller information om organisationsbidrag som uppfyller kraven i den nya lagen om tillgänglighet till digital offentlig service⁵. Det saknas uppgift om hur utbetalningar, diarieföring och arkivering ska hanteras. Under rubriken uppföljning anges att ”Förening eller organisation som får bidrag från Region Sörmland ska varje år redovisa genomförd verksamhet på ett sådant sätt så att uppföljning avseende måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi möjliggörs”. Det framgår inte på vilket sätt och på vilken nivå bedömningen ska göras för om mål och syfte är uppfyllt.

Regelverket innehåller inte något om hur eventuella jävsituationer ska identifieras och hanteras.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det är otydligt vad gäller ansvar och beslut för organisationsbidragen då hela budget inte följer beslutsrätten. Vi rekommenderar att styrande dokument ses över så de överensstämmer med hur beslut och budget hanteras/är tänkt att hanteras.

Vi bedömer att regelverket inte är helt ändamålsenligt utifrån beskrivningen ovan och särskilt vad gäller av hur bedömning av om syfte och mål uppfyllts ska göras och av jäv (även om kommunallagen anger detta i grunden). Bedömningen är att jävsituationer kan uppstå under hela processen och gälla samtliga (medarbetare och politiker) som på olika sätt kan vara inblandade/ha intressen i organisationer som beviljas bidrag. Organisationsbidragen avser stora summor och vid jäv eller misstanke om jäv finns risk för ekonomisk skada och förtroendeskada.

Vi lämnar rekommendationen att se över regelverket alternativt överväga att ta fram och besluta om verksamhetsspecifika riktlinjer/anvisningar i regionstyrelsens och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet.

Vem gör vad?

⁵ Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Regionstyrelsens bidrag handläggs av enheten hållbar regional utveckling (HRU) som organisatoriskt tillhör regionala utvecklingsnämnden.

Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhets bidrag handläggs av Kultur & Utbildning Sörmland (KUS).

Hur informeras organisationer om organisationsbidrag?

(Revisionsfråga 1: Säkerställer regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet att samtliga organisationer i regionen har tillgång till information för att söka organisationsbidrag?)

Information, regler och ansökningsblanketter finns på regionens hemsida. Under året informeras och besvaras frågor löpande som kommer via telefon och mejl.

En regiongemensam annonsering görs i länets tre dagstidningar för samtliga organisationsbidrag. Annonseringen ger en kort information inför sista ansökningsdatum som är den 1 oktober. Annonsering sker två gånger med början i slutet av augusti. De senaste två åren har HRU och KUS betalar annonskostnaden varsitt år.

Organisationer som beviljades bidrag föregående år får ett mejl med information om att ny ansökan ska göras senast 1 oktober, för nästkommande år.

KUS sprider motsvarande information som finns i annonsen via mejl till kultursekreterarna i länets kommuner och till regionens konsulenter⁶. Kultursekreterarna och konsulenterna har kännedom om eventuellt nya organisationer i sin kommun/regionen, och kan vidarebefordra informationen till dem. KUS håller på att ta fram rutiner för hur information ska ske, samtidigt som de implementerar det nya digitala ansökningssystemet Apply från 2020. Ett arbete har påbörjats med att ta fram en kommunikationsplan tillsammans med kommunikationsstaben.

HRU har en kommunikationsplan och i den verksamhetsspecifika rutinen ingår processen information. Både KUS och HRU anger att kommunikationsplanerna ska utformas med stöd av kommunikationsstaben och att det säkerställs att regionen tillhandahåller information om organisationsbidrag som uppfyller kraven i den nya lagen om tillgänglighet till digital offentlig service⁷. KUS återger att den rådande pandemi har inneburit att arbetet pausats.

⁶ Regionens konsulenter är en länskonsulent, tre filmkonsulenter och sex producenter inom Scenkonst Sörmland.

⁷ Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

lakttagelser

Det framgår inte av regelverket hur/när regionen ska informera om bidragen, att bidrag bara kan sökas från antingen regionstyrelsen eller nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet och hur informationen ska bekostas.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att regionstyrelsen och nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet till stor del säkerställer att samtliga organisationer i regionen har tillgång till information för att söka organisationsbidrag utifrån processen för informationshantering.

Vi rekommenderar att det säkerställs att informationen ges så regionen lever upp till kraven i den nya lagen om tillgänglighet till digital offentlig service.

Regionstyrelsens organisationsbidrag

Enligt regelverket ansvarar regionstyrelsen för att besluta om bidrag med inriktning på antidiskriminering, barn- och ungdom, drogförebyggande, funktionsnedsättning, idrott, nationella minoriteter, pensionärer, politiska ungdomsförbund och socialt stöd

Regionstyrelsens organisationsbidrag består av avtalsreglerade och ansökningsbaserade organisationsbidrag.

Budget för regionstyrelsens organisationsbidrag 2020⁸ är 13 100 tkr. Bidrag har beviljats med 12 851 tkr för 2020⁸ fördelat på inriktningar enligt nedan:

	<u>tkr</u>
Avtalsreglerade	8 470
Barn- och ungdom	883
Drogeförebyggande	208
Funktionsnedsättning	984
Pensionärer	1 825
Politiska ungdomsförbund	207
Socialt stöd	274
Totalt	12 851

Enligt regelverket skrivs avtalsreglerade organisationsbidrag med organisationer där regionen ser ett särskilt värde i en mer långsiktig relation. Avtalen som tecknas gäller 1-3 år och ligger till grund för årligt prövade bidrag. Syftet är att öka möjligheten till god framförhållning och långsiktiga

⁸ Regionstyrelsen § 253/19, Regionstyrelsens organisationsbidrag 2020

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

fokusområden som avtalen definierar för respektive organisation som regionen ingår avtal med.

Avtalsreglerade bidrag beviljas till större organisationer, så kallade paraplyorganisationer. Det är länsorganisationer med geografiska underavdelningar med verksamhet på flera orter i regionen. Paraplyorganisationen är mottagare av bidraget och förmedlar i vissa fall vidare bidrag till medlemsorganisationerna. För 2020 har sex avtalsreglerade bidrag beviljats.

Ansökningsbaserade bidrag avser övriga organisationer och föreningar som kan ansöka utifrån de olika inriktningarna och villkoren som anges i regelverket. För 2020 har ett 40-tal ansökningsbaserade bidrag beviljats.

HRU har tre skriftliga dokument av modellen flödesscheman /processbeskrivning som beskriver de olika momenten i handläggningsprocessen och en granskningsmall. Dokumenten är framtagna inför att HRU ska införa det digitala ansökningssystemet Apply från 2021, som används i KUS.

Arbetsgruppen som handlägger bidragen består av tre medarbetares från enheten för hållbar utveckling. Avtalsbaserade bidrag handläggs av planeringssekreterare på enheten för verksamhetsstöd och utveckling. Ansökningsbaserade bidrag handläggs två strateger och administratör på enheten välfärd och folkhälsa. (Planeringssekreterare och strateger benämns handläggare).

En styrgrupp har bildats 2020 vilken är rådgivande, inför beslut av regionstyrelsen, i ärenden som kan vara otydliga i förhållande till regelverket. Styrgruppen består av enhetscheferna för enheterna ovan och controller i ekonomistaben.

Hur sker processen från ansökan till uppföljning?

(Revisionsfråga 2: Sker hanteringen, av regionstyrelsens bidrag, enligt beslutat regelverk och med god intern kontroll avseende hela processen, från ansökan till uppföljning?)

Regelverket beskriver vad som gäller för mål, syfte, villkor, ansökan, avstämningsrapport, uppföljning, återbetalning/stoppad utbetalning och hur bidragen beräknas med mera.

Ansökan, handläggning och beslut

Ansökningsblanketter finns på externa hemsidan och skickas med e-post eller brev till regionen. När ansökningsdagen 1 oktober passerat, kontrolleras att samtliga handlingar bifogats, enligt granskningsmallen. Administrativa enheten diarieför ansökan och handlingarna.

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

För avtalsbaserade bidrag gäller att handläggaren tar kontakt med organisationer som regionen vill teckna/har tecknat avtal med. Handlingar skickas in och kontroll görs att samtliga handlingar bifogats.

Innan handläggningen påbörjas stäms ansökningarna av med KUS för att säkerställa att organisationer inte sökt bidrag även där.

Handläggarna går igenom ansökningarna med stöd av dokumentet *handläggprocess* och granskningsmallen. Efter en första genomgång som sker utifrån regelverket och beslutad budget, har man täta avstämningar/möten i arbetsgruppen.

Handläggningen består fram för allt av att kontrollera om organisationen som sökt uppfyller mål, syfte och villkoren enligt regelverket. Det innebär att det finns litet utrymme för "bedömningar". Handläggaren och styrgruppen är de som gör bedömning om villkoren är uppfyllda. Ett avstämningsmöte genomförs med kontrollern, som gör de ekonomiska beräkningarna.

Efter ytterligare möten med styrgrupp och ett "förankringsmöte" med regionstyrelsens presidie, har arbetsgruppen och styrgruppen ett sista möte där styrgruppen överlämnar ett förslag på organisationsbidrag som fördelas enligt tillämpat beslutat regelverk och utifrån beslutad budget. Tjänsteutlåtande tas fram av handläggare inför beslut av regionstyrelsen.

Av tjänsteutlåtandet⁹ framgår ärende-beskrivning och beslutsunderlag som bifogas är *ekonomisk sammanställning regionstyrelsen organisationsbidrag 2020, Avvikelser 2020 mot 2019 gällande Region Sörmlands ansökningsbaserade organisationsbidrag, Övergripande regelverk för ekonomiskt bidrag till föreningar och organisationer i Sörmland, Specifika villkor och Avtalsreglerade organisationsbidrag*. I ärendefördjupningen framgår fördelningen mellan ansökningsbaserade och avtalsbaserade bidrag och en sammanfattning för respektive område. I bilagan *Avvikelser 2020 mot 2019 gällande Region Sörmlands ansökningsbaserade organisationsbidrag* framgår nya organisationer och beskrivning av dessa, som tillkommit 2020. Det framgår också vilka organisationer som sökt bidrag för 2020 men inte uppfyllt regelverk och villkor och organisationer som beviljats bidrag 2019 men som inte ansökt 2020.

När regionstyrelsen tagit beslut mejlar handläggarna ut informationsbrev till organisationerna som sökt bidrag. För de avtalsbaserade bidragen skickas även fysiskt brev. Mejl och brev innehåller regionstyrelsens beslut, rutiner för fakturering och uppföljning och en uppmaning om att skicka in handlingar

⁹ Regionstyrelsen § 253/19, Regionstyrelsens organisationsbidrag 2020

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

efter årsmöte. För de avtalsbaserade bidragen undertecknas avtalen av organisationernas företrädare och skickas till handläggaren.

Utbetalning

Bidragen betalas ut när organisationen skickat en leverantörsfaktura till regionen. Ansökningsbaserade organisationsbidrag betalas ut vid ett tillfälle och sista dag att skicka in faktura, är den 15 december. Avtalsbaserade bidrag betalas ut två gånger per år (mars och juni) av säkerhetsskäl då de avser större summor. Ekonomistaben följer upp att organisationerna fakturerar i tid. Leverantörsfakturan registreras i e-handelssystemet Proceedo av ekonomiassistent i leverantörsgruppen.

Därefter granskas och attesteras leverantörsfakturorna och utbetalning sker. Enligt beslutad kodplan¹⁰ är verksamhetschef välfärd och folkhälsa beslutsattestant, ersättare är strateg på enheten välfärd och folkhälsa och granskare är administratör verksamhetsstöd- och utveckling.

Avstämning och uppföljning

Regelverket anger att när ansökan ska göras ska organisationer som beviljats bidrag innevarande år lämna in en enkel avstämningsrapport för innevarande år. Av avstämningsrapporten ska det framgå om organisationen följer och kommer att följa den plan och budget som lämnades för innevarande år. HRU skickar ut och begär in en avstämningsrapport från samtliga organisationer som beviljats bidrag för innevarande år (även om de inte ansöker om bidrag till nästkommande år). HRU bedömer att det kan ses som en risk att en organisation inte söker bidrag till nästkommande år och vill därför försäkra sig om att allt står rätt till för innevarande år.

För avtalsbaserade bidrag kan avstämningsrapporten vara fritt formulerad i ett kort brev i relation till vad avtalet säger enligt § 2. *Specifika villkor för Organisationsbidrag*. Endast kraftigare avvikelser samt eventuella farhågor inför resten av året, behöver kommenteras. Handläggarna kontrollerar dem och kontaktar organisationer om eventuella avvikelser.

Enligt regelverket och dokumentet *handläggarprocess* ska uppföljning av beviljade bidrag föregående år redovisas i mars/april (eller snarast därefter) nästkommande år. Enligt regelverket ska organisationer skicka in revisionsberättelse, godkänd verksamhetsberättelse med årsbokslut från närmast föregående år samt antagen verksamhetsplan och budget för innevarande år.

Handläggarna bevakar att handlingarna kommer in och ber om kompletterande uppgifter om det behövs. Enligt regelverket ska organisationerna också

¹⁰ Kodplan med beslutsattestanter,

<https://borisportalrapport.dd.dll.se/Reports/powerbi/Boris/Selfservice/Kodplan?rs:embed=true>

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

redovisa genomförd verksamhet på ett sådant sätt att uppföljning avseende måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi möjliggörs.

I intervjuerna uppges att det finns ett förbättringsbehov för uppföljningen för de ansökningsbaserade bidragen och att man planerar att upprätta en rutin för detta. Som tidigare beskrivits anger inte regelverket specifikt hur bedömning av mål och syfte ska göras. Uppföljningen hittills har i huvudsak handlat om att handläggarna tar del av handlingarna som skickas in och ingen specifik bedömning/kontroll sker i efterhand av om organisationerna levt upp till regionens syfte och mål.

För avtalsreglerade bidrag uppges att det sker en grundläggande bedömning när urval görs av de organisationer som regionen tecknar avtal med, att syftet uppfylls handlar om att skapa förutsättningar för att:

- ✓ upprätthålla och stärka demokratiska värderingar genom befolkningens samverkan i olika former
- ✓ en gynnsam utveckling av en jämställd och jämlik hälsa, folkhälsa, kultur och bildning

Det andra syftet ovan anges i de särskilda villkor som respektive avtal omfattar. Dessa villkor betonar den sociala hållbarheten (framförallt jämlikhet, jämställdhet och folkhälsa), anpassat för respektive avtalsparts förutsättningar.

Varje år följs det upp att verksamheten förlöper i linje med de särskilda villkoren, samt uppfyllande av de övergripande villkoren (bland annat utifrån innehållet i organisationernas verksamhetsberättelser). Den årliga avstämningsrapporten bidrar också till kontrollen av att syfte och mål uppfylls.

Återbetalning

Regelverket anger att alla bidrag som beviljats följs upp och att återbetalning ska ske om bidraget inte använts fullt ut eller på överenskommet sätt. Exempel som anges är om en organisation läggs ned, blir vilande eller om organisationen inte lämnat in fullständig redovisning. Det framgår inte om återbetalning ska ske om uppföljningen visar på att regionens syfte och mål inte uppfyllts.

Handläggarna återger att under den tid de handlagt bidragen har de aldrig varit med om att regionstyrelsen beslutat om återbetalning.

För 2020 har regionstyrelsen¹¹ beslutat att organisationer som beviljats bidrag av regionstyrelsen undantas från återbetalningskrav, i de fall verksamhets under året påverkats av covid-19-pandemin, och bidrag återstår vid årsskiftet.

¹¹ Regionstyrelsen § 171/20, Tilläggsbeslut angående organisationsbidrag 2020.

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Diarieföring

Samtliga handlingar som hanterats i processen (inklusive de undertecknade avtalen för de avtalsbaserade bidragen) sparas och diarieförs i ärende- och dokumenthanteringssystemet.

lakttagelser

Det är positivt och minskar sårbarheten att flera medarbetare handlägger de ansökningsbaserade organisationsbidragen. Det är sårbart att en handläggare är ensam om att handlägga avtalsbaserade bidrag. Dokumenten som finns beskriver momenten i handläggningsprocessen men är inte formulerade som verksamhetsspecifika rutiner.

Det är ett bra kontrollmoment att kontrollera ansökningarna mot KUS ansökningar innan handläggningen påbörjas, att avstämningsrapporter begärs in från samtliga organisationer som beviljats bidrag (även om de inte ansöker nästa år), att den totala summan som beviljats i avtalsreglerade bidrag betalas ut i två omgångar och att ekonomistaben följer upp fakturering skett senast den 15 december.

I tjänsteutlåtandet till beslut av organisationsbidrag¹¹ har olika delar av regelverket bifogats som beslutsunderlag, inte hela det styrande dokumentet som är regelverket. Förklaringen som getts till detta är att förenkla för regionstyrelsen, och delge dem delarna som regionstyrelsen ansvarar för, inte hela regelverket.

I uppföljningen av ansökningsbaserade bidrag görs ingen specifik kontroll av om organisationen levt upp till regionens syfte och mål i efterhand. Kontrollen görs däremot sammantaget under processen och när ansökan behandlas och utifrån inkommen avstämningsrapport. Handläggarna ser själva ett förbättringsbehov för uppföljningen och planerar att upprätta en rutin.

I intervjuerna har det framkommit att eventuellt jäv inte diskuteras i processen

Bedömning och rekommendationer

Bedömningen är att hanteringen inte fullt ut sker med god intern kontroll för hela processen då rutiner kring jävsfrågor saknas. Eventuella jäv kan medföra risk för förtroendeskada.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi att regelverket ses över (beskrivs under rubrik regionens övergripande villkor för organisationsbidrag). För att minska sårbarheten i handläggningsprocessen rekommenderar att ersättare finns för handläggning av avtalsbaserade bidrag och att verksamhetsspecifika rutiner tas fram och att de omfattar uppföljning

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

och att identifiera eventuellt jäv (i hela processen och för tjänstepersoner och förtroendevalda).

Resultat av genomförda stickprov

Vi har genomfört nio stickprov av beviljade organisationsbidrag för år 2020 (processen från ansökan till utbetalning har kontrollerats) och 2019 (processen för uppföljning) och hanteringen utifrån regelverket och regionstyrelsens beslut.

Iakttagelser som gjorts är:

- ✓ Utbetalningarna av bidragen 2020 har skett enligt kodplanen och på kostnadsstället för hälsa och välfärd. I november har delar av de utbetalda bidragen flyttats till kostnadsstället för gemensamt hälso-och sjukvård. Anledningen till att kostnader flyttades var att budget för bidragen fanns båda kodsträngarna.
- ✓ En organisation har inte lämnat in avstämningsrapporten för 2020. Den skulle lämnats in 1 oktober och har trots påminnelse inte lämnats in.

Bedömning och rekommendationer

Efter genomförda stickprov rekommenderar vi att säkerställa att budget och utbetalning överensstämmer med beslutat ansvar och från början av året.

Sker beredning och beslut utifrån en transparent och likvärdig bedömning?

(Revisionsfråga 3: Säkerställer regionstyrelsen att beredning och beslut av organisationsbidragen sker utifrån en transparent och likvärdig bedömning?)

Iakttagelser

Enligt processen som beskrivits ovan i revisionsfråga 2, hanteras ansökningar enligt regelverket med stöd av granskningsmallen och det kontrolleras att samtliga ansökningar innehåller uppgifter och dokument som anges i regelverket och att mål, syfte och villkor uppfylls.

Handläggarna samverkar med varandra i arbetsgruppen, med styrgruppen och slutligen med regionstyrelsens presidium inför regionstyrelsens beslut. Som tidigare beskrivits är hanteringen av eventuellt jäv inget som tas upp i processen.

Det framgår av nämndens beslut, i sammanfattande form för ansökningsbaserade och avtalsbaserade bidrag, vilka organisationer som beviljats bidrag och med vilken summa med mera. I bilaga framgår beskrivning av nya organisationer som beviljats bidrag, organisationer som fått avslag och organisationer som inte sökt bidrag på nytt. Samtliga beslut är kopplade till

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

regelverket (som alla organisationer måste leva upp till), vilket säkerställer en likvärdig bedömning.

Bedömning och rekommendationer

Övervägande moment ovan kan kopplas till att hanteringen av organisationsbidragen sker utifrån en transparent och likvärdig bedömning.

Bedömningen är att regionstyrelsen inte fullt ut säkerställer att beredning och beslut sker utifrån en transparent och likvärdig bedömning då identifiering av eventuellt jäv inte hanteras i processen. Som tidigare nämnts kan den interna kontrollen stärkas ytterligare genom rekommendationerna som lämnats tidigare i granskningsrapporten.

Görs uppföljning som säkerställer att mål och syfte med organisationsbidragen uppfyllts?

(Revisionsfråga 4: Har regionstyrelsen ett system för uppföljning av organisationernas/föreningarnas verksamhet för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfylls?)

lakttagelser

Enligt processen som beskrivits ovan i fråga 2 består uppföljningen för ansökningsbaserade bidrag i huvudsak av att kontrollera att handlingar skickas in enligt regelverket, begära in kompletteringar om handlingar saknas och ta del av handlingarna. Verksamhetsspecifik rutin saknas för hur uppföljning ska göras och man planerar att upprätta en rutin för detta. Det är god intern kontroll att avstämningsrapport begärs i även om en organisation inte ansöker om bidrag för nästkommande år.

För avtalsreglerade bidrag kontrolleras också om samtliga handlingar skickas in och uppföljningen består i att kontrollera om verksamheten förlöper i linje med de särskilda villkoren, samt uppfyllande av de övergripande villkoren. För att bedöma om regionens mål och syfte uppfyllts tar handläggaren del av den årliga avstämningsrapporten och organisationernas verksamhetsberättelser, där detta ska framgå.

Bedömning och rekommendationer

Risk finns för att bidrag betalas ut till ansökningsbaserade organisationer som inte levt upp till regionens syfte och mål då det främst kontrolleras att handlingar inkommer enligt regelverket. Det kan medföra ekonomisk skada och förtroendeskada om organisationer beviljats bidrag som i efterhand inte levt upp till regionens syfte och mål. Bedömningen är att uppföljning inte sker

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

på ett ändamålsenligt sätt och med god intern kontroll för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfylls.

För att säkerställa detta och stärka den interna kontrollen lämnas rekommendationen att upprätta ett system för uppföljning av ansökningsbaserade organisationernas verksamhet, för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfylls.

För de avtalsreglerade bidragen är bedömningen att momenten och arbetsprocessen som beskrivs ovan mynnar ut i att en samlad bedömning för om organisationerna levt upp till regionens mål och syfte.

Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhets organisationsbidrag

Enligt regelverket ansvarar nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet för att besluta om bidrag med inriktning på kultur, friluftsförmedling och folkbildning.

Budget för nämndens organisationsbidrag 2020 är 16 000 tkr¹² och nämnden beviljade bidrag med 15 729 tkr för 2020¹³ fördelat på inriktningar enligt nedan:

	tkr
Kultur	3 278
Friluftsförmedling	612
Folkbildning	11 839
 Totalt	 15 729

Organisationsbidrag består av organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och utvecklingsbidrag och vilka organisationer som kan söka bidragen och för vilken verksamhet, beskrivs i regelverket och i nämndens specifika villkor som framgår tjänsteskrivelsen för beslutade bidrag för 2020⁸.

Verksamhetsområdeschefen ansvarar för bidragen med inriktningen för **folkbildningsverksamheter**. Bidragen som nämnden beviljar fördelas till studieförbunden enligt ett särskilt avtal med Länsbildningsförbundet Sörmland (LBF) och beviljas till studieförbundens basverksamhet, ledarutbildning, kultur- och utvecklingsverksamhet eller vad som överenskommit. Avtalet för året anger hur organisationsbidraget ska användas och bland annat om det finns särskilda insatser som nämnden vill ska genomföras.

¹² Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet § 46/19, Verksamhetsplan med budget 2020-2022

¹³ Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet § 45/19, Verksamhetsbidrag för kultur- och friluftsverksamhetsorganisationer

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

LBF är ett samarbetsorgan för studieförbunden i Sörmland och har i uppdrag att besluta om fördelning, kriterier (som anges i avtalen), uppföljning, granskning av studieförbundens verksamhet och eventuella återkrav av medel.

LBF genomför också dialogen med studieförbunden, enskilda aktörer och styrelser. Regionen har avtalat om att de kan begära särskilda granskningar, om information framkommer som gör att det bedöms vara nödvändigt.

Under året besöker verksamhetsområdeschefen länsbildningsförbundet, träffar deras arbetsutskott och ibland styrelsen, Syftet med besöken är att ”stämna av läget”, få information och diskutera särskilda insatser och uppföljningar. Varje höst redogör Länsbildningsförbundet sin uppföljning och planerade verksamhetsutveckling till nämnden, där nämnden får information och kan lyfta frågor som är aktuella. Nämnden beslutar om eventuell återbetalning av bidrag om det visat sig att bidrag inte används eller att det inte går till det som anges i beslut och avtal som skrivs i början av varje år. För 2020 tog nämnden beslut¹⁴ om att återbetalning skulle göras med 173 tkr då ett studieförbund använt medel på ett avvikande sätt.

För 2020 deltog representanter från LBF på nämndsammanträdet den 3 december, för dialog.

Kultursamordnaren i enheten ledning i KUS handlägger bidragen med inriktningen **för kultur och friluftsförande verksamheter**, och har stöd i arbetet av verksamhetsområdeschefen. KUS har utsett en arbetsgrupp den består av medarbetare inom KUS (bland annat konsulenter³). Det är inte officiellt vilka som ingår i arbetsgruppen då det inte ska utsättas för påtryckning inför förslag till beslut av vilka organisationer som ska beviljas bidrag.

På intranätet finns information¹⁵ som är påbörjad, men inte komplett. Det finns inga dokumenterade verksamhetsspecifika rutiner.

KUS har infört och använt det digitala ansökningssystemet Apply sedan 1 september 2020. Hittills har Apply använts i processen för ansökningar av bidrag för 2021 och för uppföljning av beviljade bidrag för 2019. Under 2021 kommer resterande delar av arbetsprocessen att införas. Parallellt med implementeringen, tas verksamhetsspecifika rutiner och användarrutiner fram för Apply. När de är klara kommer de att omfatta hela arbetsprocessen och hanteringen i Apply. Granskningen har därför endast omfattat hanteringen i Apply i begränsad omfattning.

¹⁴ Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet § 48/20, Återbetalning bidrag 2020

¹⁵ <http://insidan.dll.se/organisation/kultur-och-utbildning/arbetsyta-ledning-och-stab/karnprocess-ledning/bidrag>

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Granskningen av processen från ansökan till utbetalning, avser beviljade bidrag för 2020 och då användes inte Apply. Granskningen av processen för uppföljning, avser beviljade bidrag för 2019 som gjordes 1 oktober 2020, och då användes Apply.

Hur sker hantering av processen från ansökan till uppföljning?

(Revisionsfråga 2: Sker hanteringen, av bidrag beslutade av nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet, enligt beslutat regelverk och med god intern kontroll avseende hela processen, från ansökan till uppföljning?)

Vad regelverket innehåller och beskriver om processen från ansökan till uppföljning framgår under motsvarande rubrik för regionstyrelsen. Texten nedan avser hanteringen av bidrag med inriktning på kultur och friluftsvksamhet.

Ansökan, handläggning och beslut

När sista ansökningsdatum är passerat kontrolleras ansökningarna och att samtliga dokument bifogats enligt regelverket. Ansökningar bereds initialt av arbetsgruppen som träffas flera gånger i arbetsmöten, under handlägningsprocessen. Bedömningar och förslag på tilldelat belopp utgår från regelverket² och budgeten som nämnden beslutat. Arbetet dokumenteras i ett dokument och det raderas när handlägningsprocessen är klar. Innan varje arbetsmöte startar är rutinen att diskutera om det är någon som är jävig. Den som upplever sig som jävig anmäler också jäv.

Arbetsgruppen överlämnar ett gemensamt förslag till beviljade bidrag och avslag för fortsatt beredning av verksamhetsområdeschef samt nämndens presidium.

Beslutsunderlaget och tjänsteutlåtande tas fram inför beslut, som fattas av nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet på nämndsammanträdet i december. Jäv hanteras även i den politiska processen.

När protokollet är justerat publicerar nämndsekreteraren information om beslutade bidrag på regionens hemsida och expedierar ärendet till alla organisationer som ansökt. Kultursamordnaren mejlar ut information till organisationerna som ansökt. Mejlet innehåller motivering till beslut, och att om regelverket inte följs finns risk för krav på återbetalning och praktisk information om utbetalning med mera.

Utbetalning

Bidrag över 50 000 kr betalas ut tre gånger per år (i februari, juni och november) och ger KUS kontroll över pengarna under året. Det förekommer att bidrag inte betalas ut i avvaktan på att kompletteringar ska komma in eller vid misstanke om felaktigheter. Bidrag upp till 50 000 kr betalas ut i februari.

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Nämnden har tagit beslut om att organisationerna inte ska fakturera KUS för bidrag de beviljats. Anledningen är att det är många små föreningar utan anställda och där fakturering skulle innebära en stor administrativ börda. Utbetalningar görs därför via utbetalningsorder. Utbetalningsordrar fylls i och granskas/attesteras. Samtliga moment görs inom KUS. Utbetalningsordrar skickas med e-post till leverantörsgruppens funktionsbrevlåda. De registreras i e-handelssystemet av ekonomiassistent i leverantörsgruppen, inköpservice, inköp.

Därefter granskas och attesteras utbetalningsorderna av KUS och utbetalning sker. Enligt beslutad kodplan¹⁶ är kultursamordnaren beslutsattestant, ersättare är verksamhetsområdeschefen och granskare är assistent.

Avstämning och uppföljning

Regelverket anger att när ansökan ska göras ska organisationer som beviljats bidrag innevarande år lämna in en enkel avstämningsrapport för innevarande år. Avstämningsrapporten skickas ut av KUS och i svaret ska det framgå om organisationen följer och kommer att följa den verksamhetsplan och budget som lämnades för innevarande år. Syftet med avstämningsrapporten är att få information om det finns omständigheter de behöver ta hänsyn till när nämnden beslutar om medel för kommande år.

Kultursamordnaren kontrollerar inkomna avstämningsrapporter och diskuterar dem med verksamhetsområdeschefen.

Enligt regelverket ska uppföljning av beviljade bidrag föregående år redovisas i mars/april (eller snarast därefter) nästkommande år. Organisationerna ska skicka in revisionsberättelse, godkänd verksamhetsberättelse med årsbokslut från närmast föregående år samt antagen verksamhetsplan och budget för innevarande år. Det görs snarast eller i samband med ansökan av bidrag för nästkommande år. Uppföljning ska lämnas in även om en organisation inte fortsätter att ansöka om bidrag.

Kultursamordnaren bevakar att handlingarna kommer in. Enligt regelverket ska organisationerna redovisa genomförd verksamhet på ett sådant sätt att uppföljning avseende måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi möjliggörs. Om det inte anses gå att bedöma om syfte och mål uppfyllts begärs kompletterande uppgifter in. Utbetalningar kan hållas inne tills det är klargjort att syfte, mål och krav uppfyllts. Det bedöms om organisationen behöver återbetala en delsumma eller/hela bidragssumman.

¹⁶ Kodplan med beslutsattestanter,

<https://borisportalrapport.dd.dll.se/Reports/powerbi/Boris/Selfservice/Kodplan?rs:embed=true>

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Det kontrolleras framför allt att organisationen använt bidraget enligt nämndens beslut. Grund för beslutet är organisationens syfte och mål som angetts för verksamheten, i ansökan och i verksamhetsplan och budget. Ett exempel på nämndens beslut avser Clownklubben:

”Verksamhetsbidrag för publika aktiviteter/föreställningar på sjukhus, länets mobila barnteam och demensboenden i minst tre av länets nio kommuner”.

Denna motivering till varför organisationen beviljats bidrag och vad bidraget ska användas till visar på en samlad bedömning i förhållande till regelverkets syfte och mål och i det här fallet är det uppenbart att det handlar om folkhälsa och kultur som drivande kraft för att uppnå det. Om organisationen av någon anledning inte kunnat leverera publika aktiviteter i minst tre kommuner inom budget behöver de motivera varför. Därefter får verksamhetsområdeschefen och nämnden ta beslut om bidraget ska krävas tillbaka alternativt om det finns förmildrande omständigheter.

I faktaavstämningen har det framkommit att det ofta är svårt att värdera om syfte och mål är uppnått direkt, då många verksamheter bedriver sådant som över tid skapar positiva effekter, ger ny kunskap och upplevelser etcetera. Exemplet från ovan för Clownklubbens verksamhet, är svår att mäta effekter av direkt. Men för frågor om livskvalitet, stimulans och hälsa är det antagligen en ovärderlig insats. Ofta handlar kulturverksamhet mer om processmål, att vissa saker genomförs, än att mäta, kvantifiera eller värdera. Det innebär att det behövs grundläggande kunskaper och förståelse för verksamheter, länets behov och förutsättningar i bedömningen. Åtgärder vidtas om bedömning är att det finns frågetecken eller brister som inte kan motiveras.

Bedömningen av om syfte och mål uppnåtts är en samlad bedömning som görs av kultursamordnaren och vid frågetecken involveras verksamhetsområdeschefen. Det förekommer att man har ett möte med organisationen och diskuterar uppdrag och förväntningar.

Nämndens presidie får löpande information av verksamhetsområdeschefen om resultatet av avstämning och uppföljning av bidragen. De delges bland annat iakttagelser som gjorts och tar eventuella beslut om återbetalningar.

KUS planerar att utveckla uppföljningen genom att lägga in kraven i ansökningsformuläret i Apply som frågeställningar. Då får den sökande organisationen formulera sig kring hur de till exempel arbetar med till exempel jämställdhet och arbetet kan följas upp i efterhand avstämningsrapporten.

Återbetalning

Regelverket anger att alla bidrag som beviljats följs upp och att återbetalning ska ske om bidraget inte använts fullt ut eller på överenskommet sätt. Exempel

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

som anges är om en organisation läggs ned, blir vilande eller om organisationen inte lämnat in fullständig redovisning. Det framgår inte om återbetalning ska ske om uppföljningen visar på att regionens syfte och mål inte uppfyllts.

Det förekommer att nämnden beslutar om återbetalning av bidrag.

För 2020 är det beslutat att beviljade organisationsbidrag för 2020, inte behöver betalas tillbaka utan kan överföras till 2021, om organisationen inte kunnat genomföra det man planerar på grund av den rådande pandemin. Texten där detta beskrivs är från regiondirektörens rapport "Återstart Region Sörmland i det nya normala"¹⁷. Regionstyrelsen beslutade om att godkänna rapporten¹⁸ på sammanträdet 9 juni. KUS har informerat organisationerna om detta.

Diarieföring

Samtliga handlingar som hanterats i processen har sparats och diarieförts i ärende- och dokumenthanteringssystemet. Ett gemensamt diarienummer har funnits per år för samtliga bidrag och varje organisation haft ett unikt underliggande ärendenummer. Organisationsbidrag är en "rullande process" då de flesta organisationer söker och beviljas bidrag varje år. Processen löper över kalenderår och pågår i tre år per beviljat bidrag (år 1: ansökan, handläggning och beslut av nämnden, år 2: utbetalning och avstämning och år 3: uppföljning).

Sedan Apply införts (i september 2020) har KUS övergått till att spara handlingarna där. KUS har tagit fram en ny dokumenthanteringsplan och där ingår hur handlingar i Apply ska hanteras, diarieföras och sparas i ärende- och dokumenthanteringssystemet.

Iakttagelser

Det framgår det inte i det styrande dokumentet regelverket om hur/när utbetalning och diarieföring/arkivering ska göras och rutiner för identifiering och hantering av jäv. Det saknas verksamhetsspecifika rutiner och informationen på intranätet är inte komplett. Kultursamordnaren är ensam om arbetsuppgifterna.

Det är ett bra kontrollmoment som stärker den interna kontrollen, att arbetsgruppen inte är officiell, att eventuellt jäv tas upp löpande i processen och att större bidragssummor betalas ut i tre omgångar

Flera utvecklingsarbeten pågår parallellt med att Apply införs och ny dokumenthanteringsplan har tagit fram, vilket är positivt.

¹⁷ Tjänstemannaledning Jan Grönlund, RS-LED20-1406-1 Återstart Region Sörmland i det nya normala, daterat 2020-05-14

¹⁸ Regionstyrelsen § 115/20, Återstart Region Sörmland i det nya normala

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Bedömning och rekommendationer

Bedömningen är att hanteringen sker med god intern kontroll för hela processen. För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi att överväga att regelverket ses över (regionstyrelsens ansvar, beskrivs under rubrik regionens övergripande villkor för organisationsbidrag), att slutföra påbörjade arbeten med information på intranätet, och utveckla ansökningsformuläret. Det är sårbart att kultursamordnaren är ensam om arbetsuppgifterna och att det saknas verksamhetsspecifika rutiner.

Vi rekommenderar att arbetet med att ta fram verksamhetsspecifika rutiner slutförs och att en ersättare utses för kultursamordnaren.

Att arbetsgruppens medlemmar inte är kända är positivt och stärker den interna kontrollen då risk för påtryckningar minskar. Att jäv hanteras löpande i hela processen är god intern kontroll.

Resultat av genomförda stickprov

Vi har genomfört sju stickprov av beviljade organisationsbidrag med inriktningen kultur och friluftsförmedling för år 2020 (processen från ansökan till utbetalning kontrollerats) och 2019 (processen för uppföljning och hanteringen utifrån regelverket och nämndens beslut. Vi har inte tagit del av arbetsgruppens dokument då det raderas när arbetet är klart.

Iakttagelser som gjorts är:

- ✓ Det är svårt att få en tydlig bild av om och hur organisationen lever upp till villkor, syfte och mål genom att ta del av handlingarna. I granskningen har det framkommit att det görs en samlad bedömning av detta i ansökan och uppföljning och att kontakt tas med organisationer vid otydligheter. I arbetet som pågår, med att utveckla ansökan är ambitionen att det ska tydliggöras, vilket är positivt.
- ✓ Ett villkor som anges i regelverket är att organisationen inte får ha en skuld till staten för skatt eller avgifter eller vara i likvidation. I ansökan finns inget fält där fråga ställs om detta. (Däremot kryssar den som ansökt i att de lever upp till samtliga villkor enligt regelverket). Kultursamordnaren uppger att detta kontrolleras genom de ekonomiska rapporter som organisationerna bifogar ansökan och man kontaktar Skatteverket vid misstanke.
- ✓ Det framgår inte tydligt vem som granskat utbetalningsordrarna som ligger till grund för utbetalning, då endast signum anges. De går därmed inte att stämma av mot gällande kodplan. Verksamhetsområdeschefen har attesterat utbetalningsordrarna som är underlag för utbetalningarna i e-handelssystemet. I e-handelssystemet har assistenten granskat och kultursamordnaren attesterat. Hanteringen i e-handelssystemet stämmer

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

överens med gällande kodplan (kultursamordnaren har attest och verksamhetsområdeschefen är ersättare). Att verksamhetsområdeschefen attesterat utbetalningsordrarna är ingen felaktig hanteringen, men tanken är att den utsedda attesteraren ska attestera och att ersättaren endast ska attestera vid frånvaro.

Bedömning och rekommendationer

Efter genomförda stickprov rekommenderar vi att säkerställa att granskning och attest för utbetalningsordrar följer beslutad kodplan, och den överensstämmer med hur det sker i det löpande arbetet.

Sker beredning och beslut utifrån en transparent och likvärdig bedömning?

(Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet att beredning och beslut av organisationsbidragen sker utifrån en transparent och likvärdig bedömning?)

lakttagelser

Enligt processen som beskrivits ovan i revisionsfråga 2, hanteras ansökningar enligt regelverket och det kontrolleras att samtliga ansökningar innehåller uppgifter och dokument som anges i regelverket innan handläggningen påbörjas. En samlad bedömning sker för varje organisation av om mål, syfte och villkor uppfylls.

Som tidigare beskrivits är arbetsgruppens medlemmar inte kända och de samverkar med varandra och slutligen med den politiska ledningen inför nämndens beslut. Eventuellt jäv beaktas löpande i hela processen, för tjänstepersoner och förtroendevalda.

Det framgår av nämndens beslut vad organisationen beviljats bidraget för och motiveringen är kopplad till regelverket (som alla organisationer måste leva upp till), vilket säkerställer en likvärdig bedömning. Samma sak gäller för beslut avslag som också är kopplat till motivering utifrån regelverket.

Bedömning och rekommendationer

Utifrån beskrivningen ovan bedömer vi att nämnden säkerställer att beredning och beslut av organisationsbidragen sker transparent och likvärdigt. Som tidigare nämnts kan den interna kontrollen stärkas ytterligare genom rekommendationerna som lämnats tidigare i granskningsrapporten.

GRANSKNINGSRAPPORT

Revisionen

Görs uppföljning som säkerställer att mål och syfte med organisationsbidragen uppfyllts?

(Revisionsfråga 4: Har nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet ett system för uppföljning av organisationernas verksamhet för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfylls)?

lakttagelser

I processen som beskrivs i revisionsfråga 2 görs kontroller och en samlad bedömning av om organisationen levt upp till regionens syfte och mål enligt regelverket. Detta sker både i avstämningsrapporten som begärs in under innevarande år och i uppföljningen i efterhand. Det beskrivs också att uppföljningen inkluderar att kontrollera att organisationen använt bidraget till det nämnden beslutat att det ska användas till. Det sker underhandskontakter med organisationerna som av olika anledningar kan behöva ändra i sin verksamhet. KUS kontaktar organisationer och ber om extra uppgifter om det behövs för att avgöra om syfte och mål uppfylls och om nämnden ska besluta om att hela eller delar av bidrag ska återbetalas.

Uppföljning ska lämnas in även om en organisation inte fortsätter att ansöka om bidrag.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning, utifrån momenten och arbetsprocessen som beskrivs ovan, är att nämnden har ett system för uppföljning av organisationernas verksamhet för att säkerställa att regionens syfte och mål med organisationsbidragen uppfylls. I uppföljningen kontrolleras också om bidraget använts som avsett, enligt nämndens beslut.

Som tidigare nämnts kan den interna kontrollen stärkas ytterligare genom rekommendationerna som lämnats tidigare i granskningsrapporten och att ansökningsformuläret i Apply utvecklas genom att lägga in frågeställningar för hur syfte och mål ska uppfyllas.

Revisionen

Åsa Forsman

Sakkunnig revisor